

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
Ф А К У Л Т Е Т „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

Приета от ФС (протокол №11/24.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №11/09.04.2024)

Декан:

(Доц. д-р Даниела Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МАКРОИКОНОМИКА“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1

СЕМЕСТЪР: 2

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В Т.Ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	225

Изготвили програмата:

1.

(Доц. д-р Калин Господинов)

2.

(Гл. ас. д-р Татяна Иванова)

3.

(Гл. ас. д-р Силвия Братоева-Манолева)

Ръководител катедра:

„Обща икономическа теория“ (Доц. д-р Калоян Колев)

I. АНОТАЦИЯ

Макроикономическата теория изучава поведението на националните стопанства в пазарни условия и представя икономиката като сложна система със свои закономерности на функциониране. Курсът по тази дисциплина има за цел да запознае студентите с основните теоретични модели, чрез които се измерват макроикономическите променливи, описват се и се анализират макроикономически явления като безработица, инфлация, цикличност, бюджетен дефицит, държавен дълг, икономически растеж, парично търсене, парично предлагане, парично равновесие и др. Специално внимание се отделя на факторите, от които те зависят в най-голяма степен, на възможностите, ограниченията и инструментите на фискалната и паричната политика за стабилизиране на икономиката и поддържане на икономическия растеж.

Успешното усвояване на учебното съдържание на дисциплината предполага студентите предварително да са запознати с основните положения на микроикономическия анализ и да имат необходимата математическа подготовка на ниво среден курс.

На основата на синтеза от базови знания по микроикономика и математика студентите са в състояние да формират нови знания за основните макроикономически понятия, за принципите и подходите в макроикономическия анализ и да разбират значението на различните възгледи и концепции за функционирането на макроикономическата система, и по този начин с лекота да усвоят вътрешната логика и механизмите на развитие на макроикономическите зависимости.

Едновременно с това, курсът осигурява методологична и теоретична подготовка, умения и нагласи за използване на научни методи при анализа и управлението на макроикономическите процеси – в частност, дава знания и формира аналитични умения за оценка на последиците и ефективността на използваните инструменти на фискалната, паричната, външнотърговската и валутната политики.

Изграждайки способности за самостоятелно теоретично мислене, успешно преминалите курса студенти не само разширяват и обогатяват общата си икономическа култура, а разполагат с теоретичен фундамент, който им позволява да разбират, да усвояват и използват научната и научно-приложната литература в областта на специалните икономически дисциплини и по този начин да формират нови конкретно-приложни аналитични умения – особено в областта на публичните финанси, паричната теория и политика, теорията за световното стопанство и други дисциплини.

*Дисциплината развива две **ключови компетентности**: математическа и гражданска. Математическата се развива чрез прилагане на математическо мислене при решаването на икономически проблеми и изучаване на формални макроикономически модели.*

Макроикономиката способства и за изграждането на гражданска компетентност. Познаването на механизма на функциониране на макроикономическата система позволява пълноценно участие в социалния живот, способства за отговорно гражданско поведение и активна гражданска позиция.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	Въведение в макроикономиката
1.1.	Същност, характеристики и кръгов модел на пазарната макросистема
1.2.	Цели и инструменти на макроикономическата политика
1.3.	Макроикономически променливи – особености и видове
1.4.	Подходи и макроикономически теории и философии
2.	Измерване на макроикономическите променливи
2.1.	БНП и БВП – същност, характеристики и сравнение. Подходи при измерването на БВП – производствен метод, разходен подход, доходен подход
2.2.	Номинално и реално изражение на БВП, потенциален и фактически БВП
2.3.	Други макроикономически променливи
2.4.	Предимства и недостатъци при измерването на икономическата активност чрез БВП
3.	Съвкупно търсене и съвкупно предлагане
3.1.	Същност, крива и фактори на съвкупното търсене
3.2.	Функция и крива на съвкупното предлагане в краткосрочен и в дългосрочен период
3.3.	Фактори, изместващи кривите на съвкупното предлагане
3.4.	Същност, видове и параметри на макроикономическото равновесие
4.	Макроикономическо равновесие: класически и кейнсиански подход
4.1.	Класически подход и пазарно саморегулиране. Закон на Сей
4.2.	Класически модел на равновесие при пълна заетост
4.3.	Кейнсианска критика на класическия подход
4.4.	Равновесие при безработица и необходимостта от държавна намеса
5.	Стопански цикли и кризи
5.1.	Обща характеристика на стопанския цикъл - същност, видове, фази и индикатори
5.2.	Теории за стопанския цикъл
5.3.	Особености на стопанските цикли и кризи в последните няколко десетилетия
6.	Безработица
6.1.	Същност и показатели за измерване на заетостта и безработицата
6.2.	Форми на безработица. Естествено равнище на безработицата
6.3.	Неокласическа и кейнсианска теория за безработицата
6.4.	Последици от безработицата и мерки на политиката по заетостта
7.	Инфлация
7.1.	Същност и измерване на инфлацията
7.2.	Видове инфлация и причини за инфлацията – инфлация на търсенето, инфлация на разходите и инфлация като паричен феномен
7.3.	Последици от инфлацията и антиинфлационна политика
7.4.	Взаимовръзка между инфлация и безработица – криви на Филипс
8.	Съвкупни разходи
8.1.	Елементи на съвкупните разходи

8.2.	Функция на потреблението и функция на спестяването
8.3.	Функции на инвестициите, на държавните разходи и чистия износ
8.4.	Функция на съвкупните разходи
9.	Определяне на равновесния обем на брутния продукт в простия кейнсиански модел
9.1.	Основни допускания на простия кейнсиански модел
9.2.	Подходи при определяне равновесния обем на брутния продукт: „продукт – разходи“ и „спестяване – инвестиции“
9.3.	Изменения във функцията на съвкупните разходи и макроикономическото равновесие
9.4.	Мултипликаторът – същност, значение и видове
10.	Фискална политика
10.1.	Същност и инструменти на фискалната политика
10.2.	Влияние на фискалните инструменти (държавни разходи и данъчно облагане) върху съвкупното търсене
10.3.	Разриви в БВП и видове фискална политика - експанзивна и рестриктивна фискална политика
10.4.	Вградените стабилизатори на фискалната политика
10.5.	Ефективност на фискалната политика
11.	Пари и парично търсене
11.1.	Произход, функции, същност и видове пари
11.2.	Ликвидност и покупателна сила на парите
11.3.	Търсене на пари: теории, крива на търсене на пари
12.	Парично предлагане
12.1.	Измерване на паричната маса в обращение
12.2.	Създаване на пари от банковата система
12.3.	Функция и крива на паричното предлагане
12.4.	Равновесие на паричния пазар
13.	Международна търговия и външнотърговска политика
13.1.	Същност, структура и предпоставки на международната търговия
13.2.	Принцип на абсолютните и на сравнителните предимства в международната търговия
13.3.	Неокласически анализ на сравнителните предимства и търговското равновесие. Източници на сравнителни предимства
13.4.	Външнотърговска политика – същност, видове и инструменти
14.	Валутен курс и платежен баланс
14.1.	Валутен пазар и валутен курс
14.2.	Основни характеристики на валутния пазар
14.3.	Реален валутен курс и нетен износ
14.4.	Обща характеристика, структура и салда в платежния баланс

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината „Макроикономика“ включват използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- учебни ресурси:
 - електронни учебни материали;
 - учебник
 - помагало
 - мултимедийни презентации;
 - файл;
 - папка
 - URL
- учебни дейности:
 - on-line учебни занятия;
 - on-line консултации;
 - тестове за самоконтрол и контрол;
 - задания.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Текущи тестове по определени теми от програмата	10	50
1.2.	Обобщаващ тест с включени задачи	1	55
1.3.	Задание по актуален макроикономически проблем	1	50
Общо за семестриалното оценяване:		12	155
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Дистанционно проведен изпит, включващ теоретични въпроси и задачи в тестова форма	1	70
Общо за сесийното оценяване:		1	70
Общо за всички форми на контрол:		13	225

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

Електронни учебни материали по дисциплината „МАКРОИКОНОМИКА“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна:

1. Макроикономика - учебник за студентите от дистанционно обучение в Икономически университет – Варна, под общата редакция на доц. д-р В. Гаргов, ВАРНА, 2015 г.
2. Макроикономика - учебно помагало за студентите от дистанционно обучение в Икономически университет – Варна, под общата редакция на гл. ас. д-р Т. Иванова, ВАРНА, 2015 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Мавров, Хр. (ред.) (2022) *Макроикономика*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
2. Мавров, Хр. (ред.) (2022) *Макроикономика - тестове, задачи, въпроси*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
3. Mankiw, N. (2022) *Macroeconomics*. Macmillan Education, New York.
4. Parkin, M. (2023) *Economics*. Pearson Education Limited.
5. Господинова, С. (2019) Структурни промени в брутната добавена стойност и връзката им с икономическия растеж на България в периода 1997-2017 година. *Икономика 21: Междууниверситетско списание*, Свищов: Акад. изд. Ценов, Год. 9, 2019, 1, с. 93 – 112.
6. Мавров, Х., Господинов, К., Иванова, Т., Тодоров, В., Господинова, С., Тодоров, А., Братоева-Манолева, С. (2023) *Макроикономически и социални ефекти и политики в условията на Ковид-19 кризата в България и Европейския съюз*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
7. Тодоров, А. (2022) Проекции на пандемията от COVID-19 върху факторите на дългосрочния икономически растеж. *Известия: Списание по икономика, управление и информатика*, Варна: Издателство „Наука и икономика“, 66, 2022, 4, с. 285-299.
8. Тодоров, В. (2022) Координация между фискалната и паричната политика в условията на Ковид-19 кризата. *Икономиката на България и Европейския съюз: финанси, счетоводство, финансов контрол*: Колективна монография. София: Изд. комплекс УНСС, с. 173–192.
9. Якимова, И., Мавров, Х., Иванова, Т., Господинова, С., Господинов, К. (2014) *Социално-икономически измерения на рецесионната българска икономика в периода 2008-2013 г.*, Варна, ИК „Стено“.
10. Ivanova, T. (2023) Gross Domestic Product of Bulgaria - Dynamics and Structure. *Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna*. Economic Sciences Series, Varna: Union of Scientists - Varna, 12, 2, pp. 172-180.
11. Mihaylova, S., Bratoeva-Manoleva, S. (2017) Social transfers and income inequality in Bulgaria, *South East European Journal of Economics and Business*, 12(1), pp. 38-49.